

osvrti i mišljenja

Uređuje: dr. sc. Zvonko Benčić

Intelektualno vlasništvo, suvremeni resurs za postizanje globalne tehnološke kompetitivnosti

1. Uvod

Jedan od dalekosežnih rezultata članstva u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO) je minimaliziranje pa i potpuno uklanjanje trgovinskih barijera na granicama, što rezultira i time da hrvatski gospodarski entiteti jednako kao i oni u tranzicijskim zemljama, svoju opstojnost i razvoj moraju osiguravati sučeljavanjem sa svojom konkurencijom na globalnom planu, uključujući tu i dosadašnji okvir »domaće tržište«.

U takvim okolnostima gospodarski sustavi tranzicijskih zemalja, da bi osigurali vlastitu opstojnost i razvitak, prisiljeni su pristupiti definiranju i ostvarenju vlastitih dugoročnih razvojnih strategija, po mogućnosti na način i s istom učinkovitošću kako to gospodarski sustavi industrijski razvijenih zemalja prakticiraju već desetljećima.

U tom kontekstu gospodarski sustavi industrijskog sektora svoju opstojnost i razvoj osiguravaju uspješnim ishodima tehnološke kompeticije na globalnom planu što u konačnici znači uspješne ishode nadmetanja s vlastitim proizvodima i uslugama u globalnim okvirima.

U funkciji postizanja uspješnih definiranja i ostvarenja dugoročnih strategija vlastitog tehnološkog razvoja u globalnim okvirima nezaobilazno se pojavljuje intelektualno vlasništvo kao suvremeni resurs bez premca.

Intelektualno vlasništvo, poglavito relevantne informacije sadržane u odgovarajućim fondovima, gospodarskim entitetima omogućuje praćenje aktivnosti konkurencije, trendova budućeg razvitka i ostale elemente značajne za održavanje i razvoj vlastite konkurentne sposobnosti.

S druge strane, intelektualno vlasništvo kao skup ekskluzivnih prava na određene kreacije predstavlja unikatno pravno sredstvo kojim se postiže uskraćivanje drugima prava da se bez dozvole koriste tim kreacijama. Danas je intelektualno vlasništvo jedini monopol koji društvo prihvaća i podržava.

2. Oblici intelektualnog vlasništva

Prema Svjetskoj organizaciji za intelektualno vlasništvo, intelektualno vlasništvo dijeli se u dvije osnovne skupine:

- *industrijsko vlasništvo*, koje obuhvaća:
 - patente
 - žigove, robne i uslužne
 - industrijska obličja
 - oznake zemljopisnog podrijetla proizvoda
 - planove rasporeda integriranih sklopova

i

- *autorsko i srodna prava*:
 - autorsko pravo odnosi se na intelektualne tvorevine kao što su osobito: književna djela, računalni programi, glazbena djela, dramska i dramsko-glazbena djela, koreografska i pantomimska djela, djela likovnih umjetnosti iz područja slikarstva, kiparstva i arhitekture, djela primijenjenih umjetnosti, fotografska djela, kinematografska djela, prijevodi i druge prerade djela, zbirke djela i baze podataka, te
 - srodna prava odnose se na: izvedbe umjetniko-izvođača, fonograme i videograme, emitiranja radija i televizije.

Kao što je vidljivo, uz tradicionalno zastupljene i u široj javnosti najpoznatije oblike intelektualnog vlasništva, patente, žigove i autorska prava, tijekom vremena, kako su se usložnjavali oblici i područja ljudskog stvaralačkog djelovanja, u sustav su se uključivali sve noviji oblici prava. Taj se proces i nadalje intenzivno nastavlja.

3. Organizacijski oblici djelovanja sustava intelektualnog vlasništva

Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo, sa sjedištem u Ženevi, jedna je od 16 agencija Organizacije ujedinjenih naroda i objedinjuje djelatnosti u području intelektualnog vlasništva u svjetskim

okvirima. WIPO (akronim naziva Organizacije na engleskom jeziku koji se najčešće upotrebljava) je vrlo aktivan i učinkovit čimbenik u održavanju i neprestanom unapređivanju svjetskog sustava intelektualnog vlasništva.

Osim što objedinjuje i koordinira djelovanje na globalnom planu, WIPO vrlo aktivno pomaže razvitku nacionalnih sustava, osobito u zemljama u razvoju. Značajna je i pomoć koju pruža nacionalnim uredima zemalja u tranziciji u rješavanju njihovih u mnogim pogledima specifičnih problema.

Na globalnom planu naročito je živa aktivnost WIPO-a na harmonizaciji zakonodavstva, širenju sustava zaštite na područja nastala primjenom novih tehnologija, prvenstveno informatičke (Internet), te na primjeni tih tehnologija za unapređenje funkcija i globalizaciju samog sustava intelektualnog vlasništva.

Regionalni sustavi. Oformljeni su, uglavnom, u području industrijskog vlasništva i prate regionalne integracijske procese. Uz europske urede za patente i za žigove, djeluju dva regionalna ureda u Africi i patentni ured zemalja bivših članica Sovjetskog Saveza. Uz regionalne, paralelno djeluju i nacionalni uredi, koji u pravilu imaju zadnju riječ u dodjeli prava industrijskog vlasništva. Vrlo su snažne tendencije, ali jednako snažni i otpori, uspostavljanju sustava dodjele prava koji bi isključili nacionalne procedure.

Nacionalni sustavi. Svaka zemlja-članica Organizacije ujedinjenih naroda ima pravo uspostaviti međunarodno priznati nacionalni sustav intelektualnog vlasništva. Primjereno tome svaka zemlja samostalno, poštujući pritom zajednički dogovorena pravila, uređuje pravila stjecanja i iskorištavanja prava intelektualnog vlasništva. Opće je važeće načelo da se intelektualno vlasništvo štiti na teritoriju pojedine zemlje.

U industrijski razvijenim zemljama spoznaja o potrebi zaštite društveno korisnih rezultata intelektualnog stvaralaštva nadarenih pojedinaca ima svoju povijesnu dimenziju, a praktična primjena se već decenijama potvrđuje svakodnevno u ishodima povoljnim za njihove gospodarske sustave u tržišnom sučeljavanju i na globalnom planu.

Države su, radi motiviranja i poticanja pojedinaca i grupa na stvaralačke napore kao jednu od sastavnica vlastitog sveukupnog razvitka, vrlo rano uspostavile i neprestano razvijale, i nadalje razvijaju instituciju intelektualnog vlasništva kojom u uvjetima slobodnog tržišta dodjeljuju autoru pravo na isključivo iskorištavanje rezultata vlastitog intelektualnog rada.

Zaštitu rezultata inovativnog rada kao oblik društveno priznatog intelektualnog vlasništva susrećemo u 15. stoljeću u Veneciji (Mletački dekret, 1474. godine), da bi se ubrzani razvoj nastavio tijekom 16. stoljeća u Njemačkoj, Francuskoj, Nizozemskoj i Engleskoj.

Što se tiče autorskih prava, prvi pravni akt kojim se regulira to područje smatra se engleski Zakon kraljice Ane iz 1709. godine.

3.1. Hrvatski sustav intelektualnog vlasništva

Hrvatska je vrlo rano, već krajem 19. stoljeća, imala uređenu legislativnu osnovicu sustava intelektualnog vlasništva: 1884. godine donesen je Zakon o autorskom pravu, a 1895. Zakon o patentima.

Posljednjih 50-ak godina, međutim, u bivšoj državi, u uvjetima društvenog vlasništva i dogovorne ekonomije, intelektualno vlasništvo nije se moglo afirmirati kao značajan čimbenik gospodarskog razvitka. Za razvitak sustava intelektualnog vlasništva u Republici Hrvatskoj, iako industrijski najjačem dijelu bivše države, dodatna poteškoća bila je snažna centralizacija sustava koja je »gušila« djelovanje i inicijative izvan centra. Izborivši se za neovisnost, Republika Hrvatska je stvorila uvjete za uspostavljanje vlastitog sustava intelektualnog vlasništva primjerenog svojim potrebama i razvojnim ambicijama.

4. Osnovne značajke intelektualnog vlasništva

Intelektualno vlasništvo se pojavljuje kao vrlo kvalitetan i gotovo nenadmašni resurs za rješavanje futurističke zagonetke o alternativnim proizvodima aktualne i buduće konkurencije.

Temeljne su karakteristike intelektualnog vlasništva:

- *futurizam* (na temelju informacija sadržanih u fondovima intelektualnog vlasništva, ponajprije u patentnim fondovima nalaze se indikatori o projektima konkurentnih subjekata s kojima ćemo se susretati na tržištu u bliskoj ili malo daljnjoj budućnosti),
- *globalnost* (intelektualno vlasništvo djeluje kao globalni sustav, omogućuje globalnu zaštitu vlastitih dometa i, kao izvor informacija, uvid u recentni tehnološki razvoj i buduće trendove u globalnim okvirima),
- *pravna utemeljenost* (osigurava gospodarskim subjektima isključivo pravo korištenja rezultata istraživačkih i razvojnih aktivnosti koristeći nacionalni, regionalni ili međunarodni sustav intelektualnog vlasništva koji su u pravnom smislu visoko uređeni i određeni sustavi pravnih propisa).

5. Značaj intelektualnog vlasništva, osobito patenata, za gospodarstvo

5.1. Intelektualno vlasništvo kao kvalitetan izvor futurističkih pokazatelja

Svakoj upravljačkoj strukturi gospodarskog entiteta poznato je da gotovo sudbonosno značajna postaje potreba za poznavanjem konkurencije i za raspolaganjem s podacima o njoj, ne samo u dimenziji aktualnog vremena, nego, osobito, u futurističkoj dimenziji s aspekta predviđanja konkurentskih serija proizvoda po kriteriju svih parametara koji su relevantni i odlučujući za odluku kupca na tržištu.

Intelektualno vlasništvo, kao moćan nacionalni, regionalni, međunarodni i globalni instrumentarij za pospješenje gospodarskog, ali i svekolikog društvenog razvitka, gospodarskim subjektima i sustavima nudi učinkovite alate koji im omogućuju, da nabrojimo samo najvažnije:

- sagledavanje glavnih karakteristika znanstvenog i na njemu temeljenog tehnološkog razvitka u cjelini, kao i na relevantnom području, od lokalnih do globalnih okvira;
- sagledavanje vlastite pozicije u odnosu na konkurenciju;
- iščitavanje budućih trendova tehnološkog razvitka na relevantnom području.

Ovdje se, dakle, intelektualno vlasništvo javlja kao moćan instrumentarij za postizanje, održavanje i neprestano poboljšavanje položaja gospodarskog sustava, jednako onog malog, srednjeg, velikog nacionalnog ili multinacionalnog, na tržištu.

U kontekstu intelektualnog vlasništva patenti i patentne informacije, kao dominantan i za industriju najrelevantniji dio intelektualnog vlasništva, jedinstven su, bogat i nezaobilazan izvor pouzdanih, sistematiziranih i klasificiranih podataka, dragocjenih za praćenje i predviđanje globalnog tehnološkog razvoja. Od neprocjenjive su, dakle, koristi patentne informacije koje u ogromnim količinama emitiraju oficijalni nacionalni, regionalni i globalni sustavi, a prerađene reemitiraju najznačajniji svjetski centri poslovnih informacija.

Uz futurizam, globalnost i pravnu utemeljenost, koje su već navedene kao kvalitativne karakteristike intelektualnog vlasništva kao cjeline, *osnovne značajke i vrijednosti patentnih informacija*, koje su predmet posebnog interesa, jer potencijalno imaju najveći mogući pozitivni utjecaj na proizvodne i uslužne djelatnosti gospodarskog sustava jesu:

- informiraju o izumima koji, da bi bili zaštićeni patentom, moraju sadržavati novost u odnosu na sve dotad postojeće u svijetu, prema tome svaka informacijska jedinica donosi unikatnu novost prvorazredne vrijednosti;

- informiraju o novostima koje će se, uglavnom, tek pojaviti na tržištu;
- pouzdane su, jer su rezultat respektabilnog procesa provjere predmeta o kojem informiraju;
- eksplicitne su, sistematične i detaljne u izričaju;
- strogo su strukturirane i klasificirane tako da, usprkos brojnosti, omogućuju lagano pronalaženje samo relevantnih informacija;
- dostupne su uz relativno male troškove;
- svojom brojnošću (u postojećim bazama podataka pohranjeno je nekoliko desetaka milijuna informacijskih jedinica, a njihov se broj svake godine povećava za blizu jedan milijun), bogatstvom podataka (patent je svojevrsni ugovor izumitelja i društva kojim se izumitelju daje pravo isključivog gospodarskog iskorištavanja izuma a za uzvrat društvena zajednica dobiva detaljne informacije o izumu) i uređenošću zbirki (klasificirani sadržaj, bogate mogućnosti pretraživanja) omogućuju različita vrlo korisna statistička istraživanja o postojećem stanju na određenom tehnološkom području, trendovima, tko su konkurenti, što smjera konkurencija i dr.

5.2. Intelektualno vlasništvo kao sredstvo za zaštitu iznimnih dometa vlastitih stvaralačkih pothvata

Koristeći kao sredstvo odgovarajući legislativni instrumentarij u području intelektualnog vlasništva moguće je osigurati zaštitu rezultata vlastitih razvojnih istraživanja kao jednog od preduvjeta za osiguranje njihove ekonomske isplativosti i osnove za daljnji razvitak.

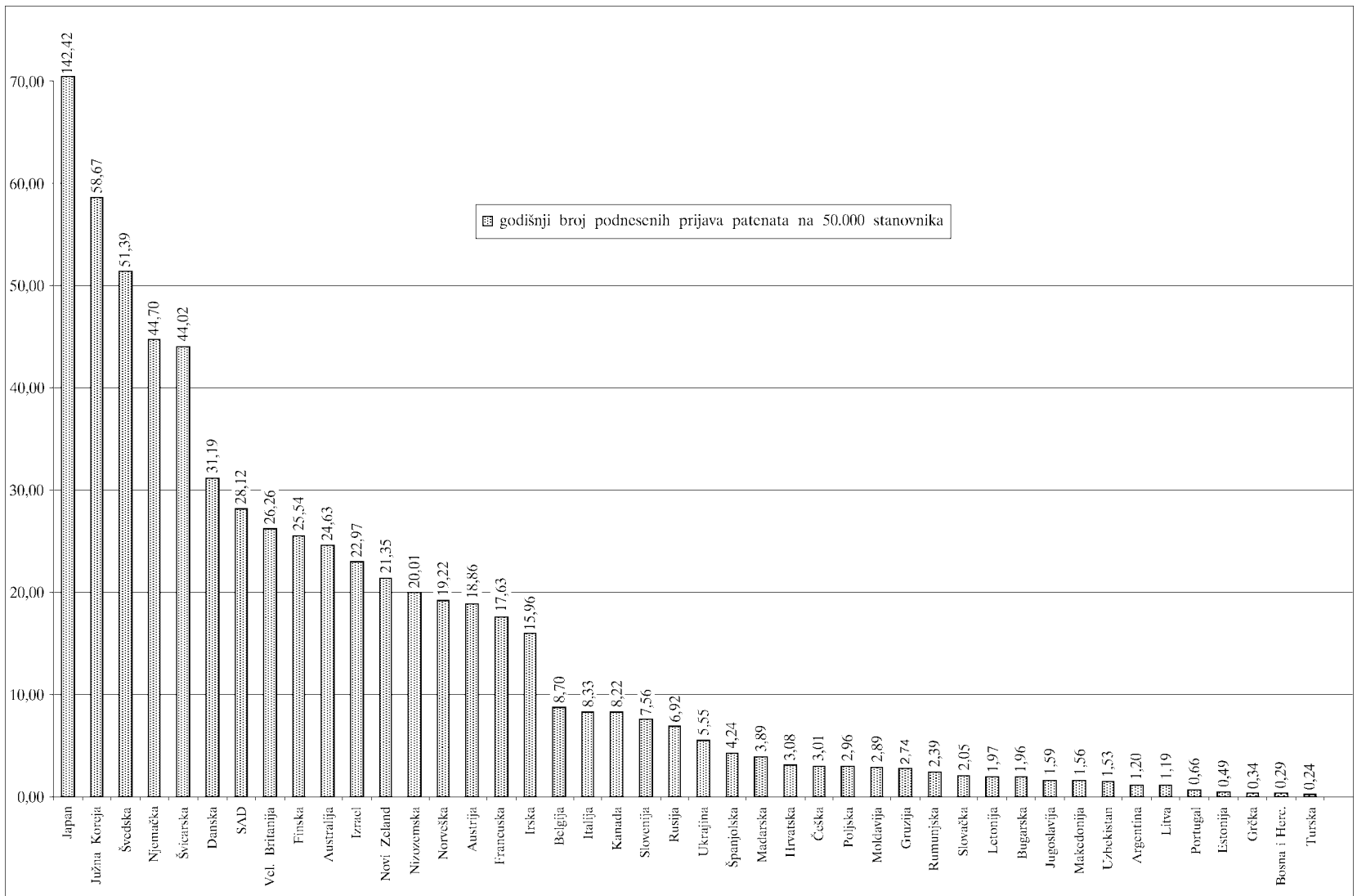
6. Intenzitet nacionalne patentne aktivnosti i njihova korelacija sa osnovnim ekonomskim pokazateljima

Tablica 1 daje podatke za 44 države o procijenjenom bruto domaćem proizvodu (*gross domestic product*, GDP) *per capita* za 2000. godinu, kao i udjel u tome poljoprivrednog, industrijskog i sektora usluga (izvor podataka: CIA – *The World Factbook*). Također daje i podatke o ukupom godišnjem broju podnesenih prijava patenata u tim zemljama tijekom 1999. godine (izvor podataka: Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo, WIPO – *Industrial Property Statistics*, 1999, Geneva April 2001.), odnosno o njihovom broju na 50 000 stanovnika dotične države.

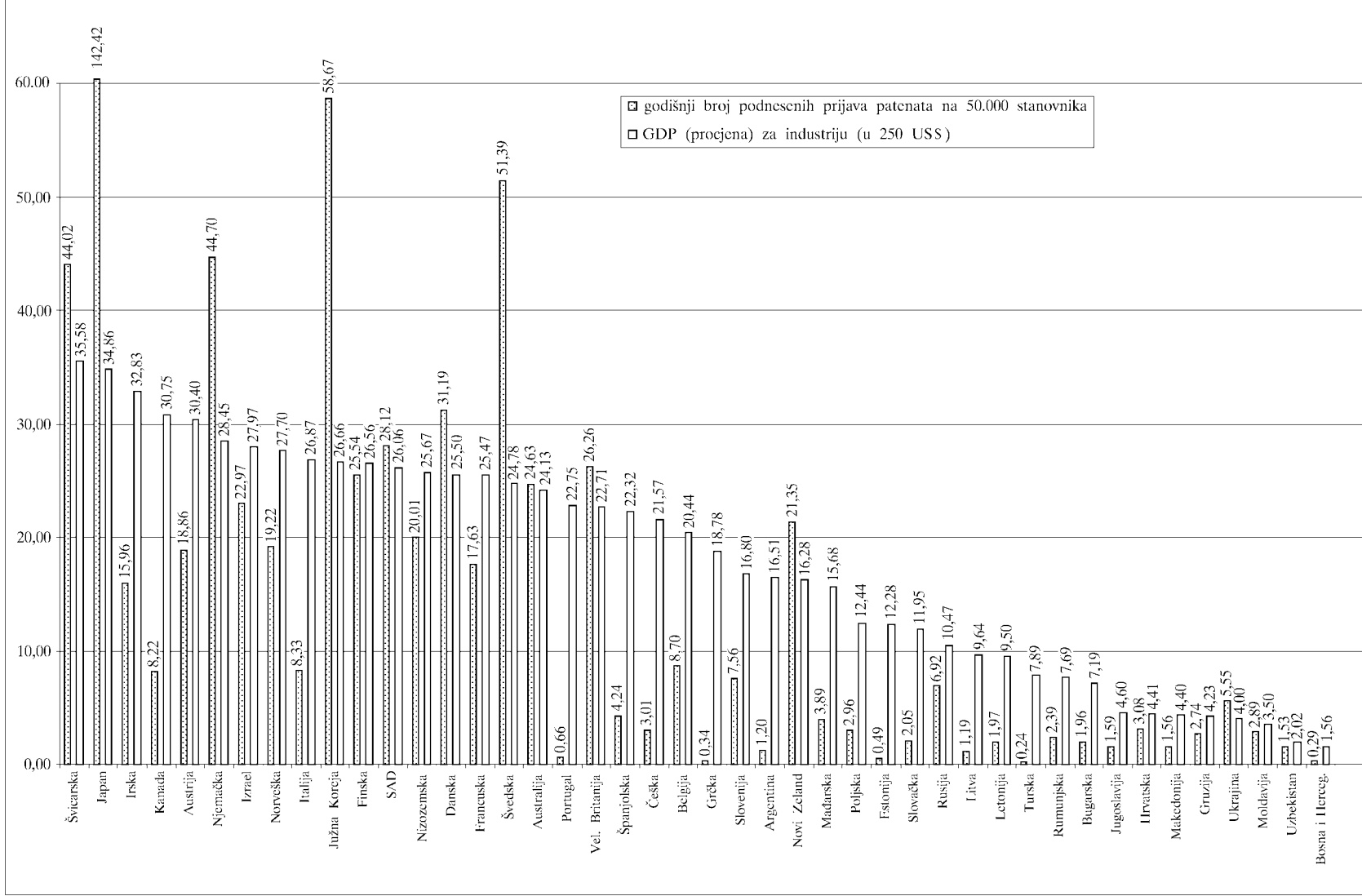
Podaci o relativnom broju prijava patenata na 50 000 stanovnika za pojedinu zemlju dijagramski su prikazani, kao pokazatelj intenziteta patentne aktivnosti, slika 1, te isti ti podaci pridruženi podacima o GDP-u *per capita* u industrijskom sektoru za istu zemlju, slika 2. Iz prikazanih podataka slijedi niz vrijednih zaključaka koji, pored ostaloga, potvrđuju

Tablica 1. Procjena bruto domaćeg proizvoda (GDP) za 2000. godinu i broj podnesenih prijava patenata u 1999. godini

Redni broj	Država	Broj stanovnika	GDP per capita (US \$)	GDP za industriju, %	GDP per capita za industriju	Godišnji broj patentnih prijava	Broj patentnih prijava, na 50 000 stanovnika	GDP per capita (2000. god.) za industriju (u 250 US \$)
1	Japan	126 771 662	24 900	35,00	8 715	361 094	142,42	34,86
2	Južna Koreja	47 904 370	16 100	41,40	6 665	56 214	58,67	26,66
3	Švedska	8 875 053	22 200	27,90	6 194	9 122	51,39	24,78
4	Njemačka	83 029 536	23 400	30,40	7 114	74 232	44,70	28,45
5	Švicarska	7 283 274	28 600	31,10	8 895	6 412	44,02	35,58
6	Danska	5 352 815	25 500	25,00	6 375	3 339	31,19	25,50
7	SAD	278 058 881	36 200	18,00	6 516	156 393	28,12	26,06
8	Velika Britanija	59 647 790	22 800	24,90	5 677	31 326	26,26	22,71
9	Finska	5 175 783	22 900	29,00	6 641	2 644	25,54	26,56
10	Australija	19 357 594	23 200	26,00	6 032	9 537	24,63	24,13
11	Izrael	5 938 093	18 900	37,00	6 993	2 728	22,97	27,97
12	Novi Zeland	3 864 129	17 700	23,00	4 071	1 650	21,35	16,28
13	Nizozemska	15 981 472	24 400	26,30	6 417	6 395	20,01	25,67
14	Norveška	4 503 440	27 700	25,00	6 925	1 731	19,22	27,70
15	Austrija	8 150 835	25 000	30,40	7 600	3 075	18,86	30,40
16	Francuska	59 551 227	24 400	26,10	6 368	20 998	17,63	25,47
17	Irska	3 840 838	21 600	38,00	8 208	1 226	15,96	32,83
18	Belgija	10 258 762	25 300	20,20	5 111	1 786	8,70	20,44
19	Italija	57 679 825	22 100	30,40	6 718	9 613	8,33	26,87
20	Kanada	31 592 805	24 800	31,00	7 688	5 197	8,22	30,75
21	Slovenija	1 930 132	12 000	35,00	4 200	292	7,56	16,80
22	Rusija	145 470 197	7 700	34,00	2 618	20 131	6,92	10,47
23	Ukrajina	48 760 474	3 850	26,00	1 001	5 415	5,55	4,00
24	Španjolska	40 037 995	18 000	31,00	5 580	3 394	4,24	22,32
25	Mađarska	10 106 017	11 200	35,00	3 920	787	3,89	15,68
26	Hrvatska	4 334 142	5 800	19,00	1 102	267	3,08	4,41
27	Češka	10 264 212	12 900	41,80	5 392	618	3,01	21,57
28	Poljska	38 633 912	8 500	36,60	3 111	2 286	2,96	12,44
29	Moldavija	4 431 570	2 500	35,00	875	256	2,89	3,50
30	Gruzija	4 989 285	4 600	23,00	1 058	273	2,74	4,23
31	Rumunjska	22 364 022	5 900	32,60	1 923	1 069	2,39	7,69
32	Slovačka	5 414 937	10 200	29,30	2 989	222	2,05	11,95
33	Letonija	2 385 231	7 200	33,00	2 376	94	1,97	9,50
34	Bugarska	7 707 495	6 200	29,00	1 798	302	1,96	7,19
35	Jugoslavija	10 677 290	2 300	50,00	1 150	340	1,59	4,60
36	Makedonija	2 046 209	4 400	25,00	1 100	64	1,56	4,40
37	Uzbekistan	25 155 064	2 400	21,00	504	769	1,53	2,02
38	Argentina	37 384 816	12 900	32,00	4 128	899	1,20	16,51
39	Litva	3 610 535	7 300	33,00	2 409	86	1,19	9,64
40	Portugal	10 066 253	15 800	36,00	5 688	133	0,66	22,75
41	Estonija	1 423 316	10 000	30,70	3 070	14	0,49	12,28
42	Grčka	10 623 835	17 200	27,30	4 696	72	0,34	18,78
43	Bosna i Hercegovina	3 922 205	1 700	23,00	391	23	0,29	1,56
44	Turska	66 493 970	6 800	29,00	1 972	325	0,24	7,89

Sl. 1. Godišnji broj podnesenih prijava patenata u 1999. godini na 50.000 stanovnika

Sl. 2. Godišnji broj podnesenih prijava patenata u 1999. godini i procjena bruto domaćeg proizvoda (GDP) za industriju za 2000. godinu

postojanje visokog stupnja korelacije između nacionalne ekonomske razvijenosti i intenziteta patentne aktivnosti.

Dijagramski prikaz intenziteta nacionalne patentne aktivnosti pridruženoga GDP-u *per capita* u industrijskom sektoru to potvrđuje s još većom argumentiranošću, ali upućuje i na postojanje određenog broja osjetno pozitivnih (Japan, Južna Koreja, Švedska, Švicarska, Njemačka, Ujedinjeno kraljevstvo, Novi Zeland i Ukrajina) kao i negativnih (Irska, Kanada, Italija, Portugal, Španjolska, Belgija, Grčka, Argentina te praktički sve tranzicijske zemlje) zemalja.

Prvi zaključak koji se nameće jest da se kod zemalja s pozitivnim odstupanjem radi o nacionalnim gospodarstvima koja su izvorni kreatori tehnologija koje se materijaliziraju u domaćim okvirima ali i u nacionalnim gospodarskim sustavima drugih zemalja s negativnim odstupanjem koje svoj industrijski razvitak te tako visoki GDP u industrijskom sektoru ostvaruju na temelju *importiranih tehnologija*. To je najbolji dokaz da raspolaganje vlastitom izvornom tehnologijom ne uvjetuje pod svaku cijenu ostvarivanje iznadprosječnog pa i zavidnog industrijskog razvitka.

Importirane tehnologije obuhvaćaju u pravilu tri tipična oblika importiranja strane tehnologije u domaće okvire. Najčešće korišteni oblik jesu legalno pribavljene tehnologije nekim od oblika transfera tehnologije gdje primatelj tehnologije za dobivena neka od prava industrijskog vlasništva (patenti, industrijska oblička, robni/uslužni žigovi) i preuzeto znanje i iskustvo (engl. *know-how*) sa ili bez tehničke dokumentacije podmiruje plaćanjem paušala (engl. *lump sum*) i licencne naknade (engl. *royalty*). Treba istaći da se izdaci primatelja tehnologije po osnovi plaćanja paušala i licencne naknade mogu kompenzirati višom učinkovitošću procesa korištenja te tehnologije tako da nisu isključeni slučajevi da se kod primatelja tehnologije ostvare veći učinci korištenja iste tehnologije nego kod vlasnika te izvorne tehnologije. Drugi oblik importiranja tehnologije pojavljuje se u slučajevima kada vlasnik izvorne tehnologije koristeći, ne samo određenu tehnologiju i kapital nego i, raspoloživa prava industrijskog vlasništva organizira sam ili zajedno s nekim partnerom materijalizaciju svoje tehnologije u nekoj od zemalja motiviran postojećim povoljnijim sveukupnim poduzetničkim ambijentom koji omogućava veću kapitalizaciju ulaganja. I konačno, treći tipični oblik importiranja tehnologije moguć je kada korisnik određene tehnologije raspolaze vlastitim znanjima i iskustvima za uspostavljanje vlastitog tehnološkog procesa za materijalizaciju određenih tehničkih rješenja ili cjelovitih proizvoda ili usluga pod uvjetom da je sve poduzeto za osiguranje da je

isključen konflikt bilo koje vrste, prije svega u legislativnoj sferi gdje se prava intelektualnog vlasništva pojavljuju najčešće.

Kao što se vidi, industrijsko vlasništvo nezaobilazna je sastavnica bilo kojeg oblika transfera tehnologije što predstavlja prirodan slijed aktivnosti počevši od kreiranja određenog tehničkog rješenja kao inicijalnog stadija u kojem već mora neizostavno biti zastupljena neka od dimenzija industrijskog vlasništva. Prvenstveno je to sagledavanje futurističkog aspekta tog rješenja na način da se pribave i sagledaju informacije u relevantnim fondovima opisa patentnih prijava i dodijeljenih patenata, a potom slijedi kvalitetna zaštita vlastitih rješenja za koja se ustanovi da udovoljavaju uvjetima zaštite.

Na temelju podataka i njihovoga dijagramskog prikaza za Republiku Hrvatsku moglo bi se u kontekstu drugih zemalja izvući vrlo značajne zaključke za što bi trebalo daleko više prostora nego što to ovaj prikaz opravdava.

7. Zaključna razmatranja

Nužne pretpostavke koje moraju ostvariti hrvatski gospodarski subjekti za puno korištenje intelektualnog vlasništva kao poluge vlastitog razvitka

Da bi neki gospodarski subjekt ili sustav mogao na pravi način i u punoj mjeri iskoristiti mogućnosti i pogodnosti koje mu se na području njegovoga djelovanja otvaraju i nude, nužno je da svaka znanstvenoistraživačka i razvojna institucija i svaki inovativno orijentiran proizvodno-uslužan gospodarski subjekt osigura sposobnost odabira optimalne strategije zaštite vlastitih rezultata inovativnih aktivnosti i načina njihovog najuspješnijeg gospodarskog iskorištavanja.

Da bi gospodarski subjekti u Republici Hrvatskoj mogli, u punoj mjeri, koristiti pogodnosti intelektualnog vlasništva za unapređenje vlastitog djelovanja, trebaju ostvariti sljedeće osnovne preduvjete:

- osigurati da intelektualno vlasništvo postane predmet interesa i bavljenja vrhovnog menadžmenta,
- učiniti intelektualno vlasništvo čimbenikom dugoročne razvojne strategije sustava,
- raspoložiti posadom specijalista za područje industrijskog/intelektualnog vlasništva u vlastitom okviru ili koristeći usluge specijaliziranih agencija uspostaviti aktivnosti za:
 - pronalaženje, prepoznavanje, pribavljanje i valoriziranje relevantnih informacija iz relevantnih područja intelektualnog vlasništva,
 - prepoznati vlastite domete pogodne za zaštitu,
 - razraditi optimalnu strategiju zaštite vlastitih dometa.

Zemlje u tranziciji, pa tako i Hrvatska, sa svojevremeno ustrojenim društvenim uređenjima koja su antagonizirala svaki oblik vlasništva osim društvenog/državnog, zbog činjenice da se kod intelektualnog vlasništva radi o određenom obliku vlasništva, naslijedile su od prijašnjih uređenja sustavno zanemarivanje pa čak i prohibiciju intelektualnog vlasništva iz svih sfera života pa tako i iz područja gospodarskih aktivnosti. Na žalost, mnogo toga je u Republici Hrvatskoj i nakon osamostaljenja i promjene sustava svojim rješenjima slijedilo zablude prošlog vremena koje treba mijenjati. Takav je i slučaj s intelektualnim vlasništvom u najdrastični-

jem obliku koji zahtijeva najurgentnije djelovanje. Jasno je da brze promjene nisu moguće, naročito u ovo vrijeme gospodarskih teškoća. Jasno je da većina gospodarskih subjekata i kada bi imali razvijen osjećaj o značaju intelektualnog vlasništva za vlastiti razvitak, a većina njih taj osjećaj nema, ne bi bili u mogućnosti poduzeti učinkovite mjere za unapređenje postojećeg stanja.

mr. sc. Nikola KOPČIĆ, dipl. ing.
Državni zavod za intelektualno vlasništvo
Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb